

PRIVREDNA/GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 89 * Godina XI * februar/veljača 2010.

GLASNIK

ISSN 1840-0310

Međunarodna konferencija u Zenici
Upravljanje opasnim i neopasnim otpadom

Osvrt
Da li je bh. model održiv?

ISSN 1840-0310

9 771840 031004

Da li je bh. model održiv?

Dok država dovoljno izvozi da može pokriti uvoz, te dok državni prihodi mogu pokriti rashode, brzi rast kredita i potrošnje nije štetan

Piše: Jago LASIĆ, potpredsjednik P/GKFBiH

Ako, pak, imamo brzi rast potrošnje i kredita bez dovoljno izvoza, model takvog razvoja pada u vodu. BiH je rasla na rastu kredita građanima, poduzećima, pa i državi, a uvoz je enormno pre-rastao izvoz i našla se u situaciji ugroženosti platne bilance zemlje, a treba raditi na pojačavanju svoje konkurentnosti. Da je konkurentnost ključna pokazala je ova sadašnja kriza, pokazala je tko ima održiv model razvoja, a tko nema, vidjelo se tko je nemoćan u kreditnoj oseci.

Uzmimo za primjer Švedsku, Dansku, Norvešku, Austriju itd. Svima njima je zajedničko da imaju visoke poreze i javnu potrošnju, ali su, opet, među najkonkurentnijima na svijetu i neprestano proizvode one proizvode koje svijet želi kupiti i konstantno su u vrhu najbogatijih zemalja.

To nam daje na znanje da ne treba miješati konkurentnost i stvaranje novih vrijednosti sa porezima i javnom potrošnjom i da javnu potrošnju i poreze treba posmatrati kao volju birača u koliko socijalnoj državi žele živjeti i koliko žele platiti po tom osnovu.

BiH spada u krug zemalja čiji će iskorak iz krize duže potrajati, jer on je direktno zavisano od izlaska iz krize zemalja uvoznica bh. proizvoda (željeza, aluminijska, drveta, uglja, energenata itd).

Kratkoročne mjere koje pouzdano mogu brzo pomoći su one koje većina zemalja čini, a to je rezanje kamata gotovo na nulu, te pojačavanje javne potrošnje na one projekte koji mogu održati ukupnu potrošnju stanovništva i tvrtki ili stvarati nova radna mjesta. U BiH se govori samo o rezovima što samo ne može dati rezultat. Rezovi u kriznom razdoblju, sami po sebi, smanjuju potrošnju, te stvaraju još dublju recesiju, a smanjuju i porezne prihode. U ovakvoj situaciji naša zemlja treba podržati potrošnju. Nije dobro u ovakvim okolnostima za BiH rezati potrošnju i povećavati poreze.

Mora se reformirati i smanjivati neproduktivna javna potrošnja. Pokazalo se da su zemlje koje

nisu dizale kamate i koje su odbile kresanje proizvodne potrošnje brže izišle iz kriznog razdoblja. Dugoročno posmatramo, zemlje bivše Jugoslavije, pa i BiH, izići će iz problema ako budu povećavale konkurentnost svoje robe i usluga, što znači ulaganje u znanje i obrazovanje, istraživanja, inovacije, sve to povezale i paralelno aktivno pomagale gospodarstvu kroz istraživanje i razumijevanje inotrižišta, ako bude uređivala propise iz oblasti realnog života, privlačile inoinvestitore itd. Nije za očekivati da država ovako uređena kao BiH privuče strane ulagače. Politička klima, pravna nesigurnost, neuređen ekonomski prostor sa aspekta propisa i zakonodavstva ne daju nam za pravo očekivati povećanje inoulaganja u BiH gospodarstvo.

Kriza je vrijeme za pripremu terena za privlačenje i dolazak inokapitala. Ujedno to treba iskoristiti da se do najsitnijih dijelova prouči što su to činile i inoulagačima nudile zemlje rekorderi po visini stranih investicija. Poznato

je kakav poslovni ambijent privlači ulagače. Ambijentalna konkurentnost važna je radi valjanog pozicioniranja u postkriznom razdoblju.

Treba biti svjestan činjenice da je rast kredita u BiH generirao rast uvoza koji nije bio pokriven izvozom, te da je na taj način stvoren kronični deficit na tekućem računu platne bilance. Kako nemamo izvozno konkurentno gospodarstvo, za očekivati je i dalje deficitarno vanjskotrgovinsko poslovanje i to sve dok ne postanemo izvozno konkurentni ili, bolje rečeno, dok ne dodemo u fazu pune pokrivenosti uvoza izvozom.

Treba biti svjestan i činjenice da stiže nova konkurencija. Već sada imamo poznate multinacionalne kompanije, a ubrzano im se priključuju i nove (posebice iz azijskih zemalja) koje kreiraju i daju na tržište sve bolje proizvode po nižoj cijeni.

Zaoštavanje konkurencije traži razvoj novih proizvoda, razumijevanje novih tržišta, gradnju brendova na novim tržištima i rast produktivnosti kao pretpostavki poslovnog uspjeha. Naša poduzeća koja su uspješna na

domaćem tržištu trebaju biti pripremljena za odgovor na mogući dolazak nove konkurencije. Više stotina tvrtki iz Azije (pretežito kineskih) užurbano izlazi na svjetska tržišta, mogu igrati na dugo i s dobrim cijenama jer su likvidni.

Zato za uspjeh naše ekonomije trebamo najpreciznije definirati proizvodnju, poziciju i promociju svoje robe i usluga.

Ključno je osigurati punu pokrivenost uvoza izvozom, a to znači biti izvozno konkurentan i jako dobro promoviran. Tu vidim veliku ulogu države, vlada i vladinih institucija.

Pitam u ime gospodarstva: što rade Vlade na polju poboljšanja poslovnog ambijenta, na polju međunarodne promocije bh. gospodarstva, na polju izjednačavanja uvjeta rada na cijelom prostoru BiH, na polju osiguravanja ravnopravnosti robe proizvedene u BiH sa robom inokonkurencije, na polju usklađenosti robe i usluga iz BiH sa međunarodnim standardima, na polju cijena i uvjeta ulaska stranih trgovačkih lanaca u BiH, na polju otklanjanja necarinskih barijera u trgovini itd?

GLASNIK

Privredna / Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina XI
Broj 89
februar / veljača 2010.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda,
glavni urednik,
Amela Kečo,
odgovorni urednik,
Članovi:
Mira Idrizović,
Šemsa Alimanović,
Ljubo Dadić

i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

Adresa:

Privredna / Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo

Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/566-300
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/566-222 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.o.o.
Sarajevo

Općinski sud Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018
Identifikacioni broj
4200088140005
Identifikacioni broj PDV
200088140005
DTP: "Privredna štampa"
Štampa: BLICDRUK, Sarajevo,
Čemaluša 8
Besplatan primjerak

Livnica čelika Tuzla

Komora pomaže u rješavanju problema

P/GKFBiH se uključila u rješavanje problema Livnice čelika iz Tuzle konkretnim odlukama i djelovanjem, a rezultate pokrenutih akcija dužan je pratiti direktor Livnice i o njima obavijestiti sve uključene u ove aktivnosti

Direktor Livnice čelika Tuzla Fadil Halilović urgentno je, pismeno, zatražio od Komore Federacije BiH pomoć u rješavanju problema u Kompaniji. S obzirom na to da se radi o članici Komore, vanredno je organiziran sastanak 26. januara ove godine u Sarajevu o temi:

Rješavanje nagomilanih problema u Livnici čelika Tuzla („Bosnia valves,„). Sastanku su prisustvovali: Osman Ganić, savjetnik u Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije; Ishak Gergić, pomoćnik ministra za industriju u Ministarstvu industrije, energetike i rudarstva u Vladi TK; Ismet Bajramović, predsjednik Sindikata metalaca BiH; Fadil Halilović, direktor Livnice čelika Tuzla; predstavnici sredstava javnog informisanja, a ispred P/GKFBiH Avdo Rapa, predsjednik, i Nafija Šehić - Mušić, direktor Sektora industrije.

Sastankom je predsjedavao predsjednik Komore. Direktor Livnice je još jednom istaknuo hitnu potrebu za rješavanjem problema: prava vlasništva nad fabrikom, uvezivanja radnog staža, penzionisanja radnika i deblokade računa. Istovremeno je izvijestio i da su 203 uposlenika suočena sa teškom finansijskom situacijom, prijete štrajkom glađu i izlaskom sa porodicama na ulicu, jer odlaganje rješavanja problema ovu fabriku dovodi u situaciju da ne može više funkcionisati, čekajući pet godina da se riješi pravni status firme.

Učesnici sastanka su, uvažavajući kompetencije institucija sistema, a cijeneći značaj ove Kompanije, zaključili da ona spada u ona preduzeća nad kojima ingerencije po osnovu vlasništva ima Vlada Tuzlanskog kantona, kao članica metalske industrije trpi najveće posljedice svjetske ekonomske krize, svojim proizvodnim programom može biti veoma perspektivna, izvozno je orijentisana i zbog toga je pod pritiskom posljedica recesije, raspo-

laže kvalitetnim ljudskim resursima koji su spremni odgovoriti svim zahtjevima kako svjetskog tako i domaćeg tržišta i ima veliki broj proizvoda za potrebe kako rudnika tako i termoelektrana.

Komora će uputiti dopis Kantonalnom sudu u Tuzli s ciljem da se ubrza postupak okončanja sudskog procesa vezanog za vlasništvo nad Livnicom čelika Tuzla, s obzirom na to da svako odlaganje rješavanja ovog problema dovodi u direktnu opasnost postojanje fabrike (Za slučajeve kakav je ovaj, ima se mogućnost urgiranja prioritnog rješavanja predmeta kod suda). Dalje, tražiće se od Ministarstva industrije, energetike i rudarstva, u Vladi TK, da se obaveže na rješavanje uvezivanja radnog staža, shodno Odluci Vlade Federacije BiH, broj 896/2008, od 23. 10. 2008. godine, po modelu za uvezivanje penzijskog staža, a na osnovu zaključka Tima za utvrđivanje modela za uvezivanje penzijskog staža, odnosno da kantonalno Ministarstvo garantira redovno izmirivanje obaveza preuzetih zaključenim Sporazumima. S obzirom na to da se radi o ukupno 18 radnika za čije bi penzionisanje bilo potrebno obezbijediti 186.834,15 KM, od Ministarstva industrije, energetike i rudarstva TK treba tražiti pomoć oko razrješenja načina penzionisanja tih radnika. Za deblokadu računa traži se podrška P/GKFBiH u smislu da urgira kod Poreske uprave FBiH i pomogne rješavanje postupka pokrenutog po zahtjevu kompanije „Bosnia valves“ d.o.o. Tuzla za deblokiranje računa na rok od šest mjeseci, kako bi se završili postupci usaglašavanja obaveza sa nosiocima osiguranja. Deblokadom računa omogućilo bi se nesmetano funkcionisanje kompanije.

Obavezan je direktor Livnice čelika da izvještava sindikat i Komoru, te vlade TK i FBiH o realizaciji zaključaka.

Mr. Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ
n.sehic@kfbih.com

VIROEXPO 2010

P/GKFBiH deseti put među učesnicima

Predsjednica Vlade Republike Hrvatske Jadranka Kosor otvorila je 15. međunarodni sajam Gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede VIROEXPO 2010 u Virovitici

U ime Vlade R Hrvatske posebno je pozdravila sve gospodarstvenike, male i srednje poduzetnike, kao i sve one koji se u ovim teškim vremenima bore i imaju snage, volje, ljubavi, upornosti i prkosa kako bi se prevladala kriza, te pozvala sve one koji na bilo koji način mogu pomoći u njenom prevladavanju da su dobro došli, naglasivši da su borba protiv korupcije i snaženje gospodarstva najvažniji zadaci.

Nadan Vidošević, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, ustvrdio je svoje zadovoljstvo činjenicom da se na Sajmu nalaze i brojni strani

izlagači što je važno s obzirom na povoljan zemljopisni položaj RH.

VIROEXPO se održao od 22. do 24. siječnja na prostoru bivše Virovitičanke, na površini od 22.000 četvornih metara otvorenog i zatvorenog izložbenog prostora. Proizvode i usluge predstavilo je 629 izlagača iz 18 zemalja, a ovaj put zemlja partner bila je Republika Slovačka. U sklopu ove izložbe održana je i tribina na kojoj je predstavljeno slovačko gospodarstvo.

Sajam je pratio i niz prpratno stručnih manifestacija - predavanja o proizvodnji ljekovitog bilja, upravljanju rizicima, kvaliteti i slično.

Bosna i Hercegovina preko Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH predstavljena je desetu godinu uzastopno. Ove godine nastupale su članice: Zvečevo - Lasta iz Čapljine, Violeta iz Gruda, Barpeh iz Čitluka, Kupreška mljekara iz Kupresa, Podrumi Andrija iz Čitluka i Park prirode »Hutovo blato« iz Čapljine.

Ž. BEVANDA

Potpredsjednik P/GKFBiH Jago LASIĆ i potpredsjednik HGK za regionalni razvoj Šime Vidulin na sajmu Viroexpo

Promocije

Novosadski sajam

Uz potencijalne izlagače na Novosadskom sajmu prezentaciji su nazočili i Jago Lasić, potpredsjednik Privredne/Gospodarske komore FBiH, i Velimir Kunić, ministar Federalnog ministarstva obrta i poduzetništva

Promocija Novosadskog sajma održana je 11. 02. 2010. godine u prostorijama Gospodarske komore FBiH u Mostaru, a ovogodišnja manifestacija odvijaće se tijekom cijele godine kada će se održati 23 sajma u 15 termina. Među najznačajnijim bit će Međunarodni poljoprivredni sajam, čije je održavanje planirano od 15. do 22. svibnja, koji okuplja sve relevantne subjekte u

poljoprivredi, prehrambenoj industriji, stočarstvu i privrednim granama vezanim za agrar.

Izvršni direktor za sajamsku djelatnost Novosadskog sajma Bojan Gajić istakao je da se očekuje oko 2.000 izlagača. Uz Poljoprivredni sajam, na ovogodišnjem Novosadskom sajmu održat će se i sajamovi obrazovanja; lova, ribolova i sporta; turizma; investicija i nekretnina, te građevinarstva.

Dan prije otvaranja Sajma bit će upriličena i ministarska konferencija, na kojoj bi trebalo sudjelovati oko 15 ministara poljoprivrede iz regije. Ministar razvoja, poduzetništva i obrta Federacije BiH Velimir Kunić kazao je kako je potreban drugačiji pristup sajmovima u BiH i zemljama u okruženju, te da se proizvodi iz BiH moraju bolje prezentirati u susjednim zemljama, jer je u te zemlje stopa izvoza i uvoza najveća.

Potpredsjednik Gospodarske komore FBiH Jago Lasić kazao je kako su u tijeku dogovori o održavanju sastanka zainteresiranih tvrtki iz BiH sa Regionalnom privrednom komorom u Novom Sadu.

Ivica BARBARIĆ

Upravljanje opasnim i neopasnim otpadom

U Zenici je od 11. do 13. februara, u organizaciji Federalnog ministarstva okoliša i turizma, održana Međunarodna konferencija „Upravljanje opasnim i neopasnim otpadom”

Učestvovalo je više od 400 predstavnika relevantnih institucija, lokalnih i regionalnih zajednica, privrednika, domaćih i inostranih stručnjaka, međunarodnih institucija i organizacija, te vlada država šire regije (26 zemalja). Osnovna ideja i koncept Konferencije i jeste bila, po riječima predstavnika organizatora FMOIT, da se na jednom mjestu okupe predstavnici relevantnih institucija i privrednih subjekata ne samo iz Bosne i Hercegovine nego i iz regije, s ciljem razmjene različitih iskustava i pronalaženja najboljih rješenja za održivo upravljanje otpadom.

Konferencija je podržana od svih nosilaca vlasti u BiH, kao i relevantnih institucija republika Hrvatske, Slovenije i Mađarske i drugih. Konferencija „Upravljanje opasnim i neopasnim otpadom u regiji” bila je pod visokim pokroviteljstvom Vlade FBiH, Ureda Svjetske banke i Delegacije Evropske komisije u BiH.

S obzirom na to da upravljanje opasnim i neopasnim otpadom predstavlja jedan od većih okolinskih problema kako u BiH tako i u regiji, više je nego jasno da od toga koliko ćemo efikasno i brzo riješiti sadašnje probleme upravljanja otpadom ovisi ne samo kvalitet življenja stanovništva već jednako tako i privlačnost BiH kao turističke destinacije, te zadržavanje međunarodne percepcije naše zemlje kao zemlje očuvanog okoliša i proizvodnje zdrave hrane, rekao je resorni federalni ministar dr. Nevenko Herceg. Akcentirao je da se radi o specifičnom zadatku, s obzirom na to da BiH kao država nema eksplicitnu nadležnost u upravljanju otpadom i tek sad se

radi na pokušaju izrade zajedničkih dokumenata kojima bi se to uredilo na državnom nivou. Direktor Svjetske banke Marko Mantovaneli je najavio da će projekat upravljanja otpadom u ovoj godini biti podržan sa 40 miliona američkih dolara. U svom uvodnom obraćanju, federalni premijer se zahvalio na podršci u rješavanju ove problematike, predstavnicima SB i EK.

Nakon uvodnih izlaganja, uslijedile su prezentacije primjene zakonskih i strateških rješenja sistema upravljanja otpadom u regiji i naprednim evropskim zemljama (Pravni okvir upravljanja otpadom u regiji).

Aspekti upravljanja komunalnim otpadom bila je tema i sesije kojom je otvoren drugi dan Konferencije.

Međunarodna konferencija „Upravljanje opasnim i neopasnim otpadom u regiji” završena je posjetom Regionalnoj deponiji „Moščanica”, koja je odličan primjer implementiranog projekta i zajedničke suradnje lokalnih i federalnih vlasti sa Svjetskom bankom.

Učesnici Konferencije zaključili su:

- 1. Važnost upravljanja otpadom** - Otpad ne treba tretirati samo i isključivo kao okolišno pitanje, jer je generirani otpad roba koja se kao takva tretira sve dok ima ekonomsku vrijednost, odnosno otpad je strateški resurs koji se mora većim dijelom iskoristiti kao sirovina i energetska resurs. Održivo upravljanje otpadom na svim razinama treba imati i ekonomski i socijalni karakter, odnosno poticati tehnološki razvoj i novo zapošljavanje.
- 2. Regionalna suradnja** - Na konferenciji je istaknuta važnost regionalnog povezivanja i suradnje među susjednim državama kako sa stajališta razmjene različitih iskustava tako i sa stajališta prekogranične suradnje u oblasti

zaštite okoliša, jačanja energetske učinkovitosti, zajedničkog korištenja industrijskih kapaciteta za zbrinjavanje otpada u regiji, te jednostavnijeg pristupa finansijskim fondovima EU i drugih međunarodnih institucija.

3. Uspostava održivog i jednoobraznog sustava na razini BiH

- Imajući u vidu Ustavom utvrđenu podijeljenu nadležnost u oblasti okoliša, Međuentitetskom tijelu za okoliš predlaže se da žurno utvrdi održiv i jedinstven model sustava upravljanja otpadom na razini BiH.

4. Zakonska regulativa, podzakonski akti, provedbeni propisi

- Nakon utvrđivanja održivog i jedinstvenog modela sustava upravljanja otpadom, nužno je žurno donošenje podzakonskih akata kao provedbenih propisa, pri čemu treba voditi računa o svim relevantnim direktivama EU/EC, a s ciljem implementacije izabranog jedinstvenog modela u praksi. Pri tome treba voditi računa i o gospodarskoj komponenti, te omogućiti ravnopravno sudjelovanje kako javnog tako i privatnog sektora. U cilju održivog upravljanja otpadom nužno je provesti jačanje institucija, edukaciju kadrova i poboljšanje tehničkih kapaciteta na svim razinama vlasti BiH.

5. Jačanje javne svijesti

- Upravljanje otpadom i zaštita okoliša u cjelini zahtijevaju žurno podizanje razine javne svijesti o pitanjima važnosti održivog upravljanja prirodnim resursima pri čemu važnu ulogu imaju javni mediji, civilni i nevladin sektor.

Nakon što ih je predočio sudionicima federalni ministar okoliša i turizma i predsjednik Organizacijskog odbora Nevenko Herceg, navedeni zaključci su usvojeni. Izražena je zahvalnost potpori i uključenosti u rad Konferencije i sektor okoliša relevantnih međunarodnih institucija i organizacija, a na poseban način SB i EK u BiH. Ocijenjena je kao korisna razmjena uzajamnih iskustava međunarodnih i domaćih kompanija, uz preporuku da se ta praksa nastavi i ubuduće.

Mr. Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ

«ADRION Tour» za turističke operatore i agencije

Privredna/Gospodarska komora FBiH članica je Udruga Jadransko-jonskih komora AIC, koja okuplja 36 komora iz sedam zemalja jadransko-jonskog područja. Praktičan rad odvija se kroz organe Udruge, kao i okrugle stolove po pojedinim ekonomskim sektorima

Sudjelovanje u okruglom stolu za turizam iznjedrilo je partnerstvo P/GKFBiH u projektu «ADRION Tour», zajedno sa gospodarskim komorama Crne Gore, Albanije i Italije, uz pomoć Gospodarske komore Ancona kao nositelja svih aktivnosti.

Glavni cilj ovog projekta jeste ojačati integriranu turističku ponudu, kako bi se stvorio sustav unutar regije kao strateški faktor za gospodarski i održivi razvoj jadransko-jonskog područja. Projekat predviđa posebne aktivnosti u BiH, Crnoj Gori i Albaniji, sa sudjelovanjem lokalnih partnera i turističkih operatera i agencija.

Imajući u vidu potencijal jadransko-jonskog tržišta kao turističkog odredišta, namjera je stvoriti sustavnu «mrežu» između gospodarskih subjekata koji rade u ovom sektoru i u promociji turističkih ponuda koje obuhvataju više zemalja, a koje uključuju nekoliko odredišta smještenih u više zemalja unutar jadransko-jonskog područja.

Cilj seminara je bio izvršiti:

- Analize turističkih paketa koji obuhvaćaju više jadransko-jonskih zemalja;
- Stvaranje mreža agencija i turističkih operatera koji će surađivati u stvaranju ovakvih ponuda;
- Pomoći operatorima s pokretanjem promotivnih inicijativa za prihvaćanje „identity” brenda

na međunarodnoj razini „ADRION - jadranske i jonske zemlje»; ovaj brend će biti jedna od glavnih početnih točaka za kreiranje budućih promotivnih i gospodarskih inicijativa u ovom području (web portal, brošure, događanja, sajmovi, turistički katalozi, uređaji i posebne promotivne kampanje);

- Analize zajedničkih marketinških akcija promoviranja jadransko-jonskih turističkih paketa kako bi se podržao projekt «ADRION Tour» (zajedničko sudjelovanje na sljedećem ITB Međunarodnom sajmu u Berlinu).

Seminar je održan u Mostaru 29. siječnja/januar, u suradnji sa lokalnim partnerom Udruženjem LINK iz Mostara, i okupio je dvadesetak predstavnika turističkih operatera i agencija uglavnom iz Hercegovine. Predavači su bili italijanski stručnjaci iz oblasti turizma i turistički operateri izravno uključeni u ovaj projekat.

Seminar je obuhvatio sljedeće teme: trendove i prilike međunarodnog turističkog sustava, razvoj pojedinih vještina u stvaranju i upravljanju turističkim proizvodima, razvoj pojedinih vještina u turističkom marketingu i kvalitetno upravljanje sustavima, održivost zaštite okoliša i socijalnih interesa u turizmu, reklamiranje lokalnih tradicija i jačanje obrta u skladu s atrakcijama pojedinih područja.

Nakon provedene obuke projekt predviđa:

- Pokretanje web stranice posvećene zaštitnom znaku ADRION, u kojem će svi sudionici aktivno dijeliti svoja mišljenja i prijedloge za primjenu budućih zajedničkih marketinških aktivnosti. Web stranicu će kreirati treneri koji će sudjelovati u obuci. Svi sudionici mogu sudjelovati u aktivnostima web zajednice koristeći registraciju u kreiranju svog računa.
- Sudjelovanje na drugoj radionici, koja će biti organizirana mjesec dana nakon početka rada web stranice. Ovom aktivnošću će turistički operateri i agencije koji su pohađali tečajeve obuke biti podržani od stručnjaka u kreiranju konkretnih turističkih paketa.
- Sudjelovanje, u užem smislu, turističkih operatera i agencija koji dolaze iz navedenih zemalja na međunarodnom turističkom sajmu ITB Berlin (koji će se održati 10. do 14. ožujka 2010.).

Željana BEVANDA

zeljana_bevanda@yahoo.com

122 godine tradicije i kvaliteta

Razgovarala:
Amela KEČO, dipl. pravnik
a.keco@kfbih.com

U 122 godine postojanja Tvornica za preradu duhana „Bosanac“ d.d. Orašje je proživjela mnogobrojne privredne i društvene promjene ostajući uvijek relevantnim faktorom privrednih prilika, ali i identiteta ljudi posavskog kraja. Razgovaramo sa Hasanom Nurkićem, direktorom društva za preradu duhana „Bosanac“ d.d. Orašje

Iz Vašeg ugla, kao dugogodišnji uposlenik, sada njegov direktor, kako gledate na „Bosanac“?

- Moram istaći da naša kompanija danas nije ni blijeđa sjena onoga što smo nekada bili i značili u proizvodnji duhana na našem području, pa i u BiH. Složit ćete se sa mnom da nikome ne cvjetaju ruže u ovakvom privrednom okruženju kakvo imamo danas. Istina je to da smo mi kompanija koja uspješno radi preko 120 godina, nekada je proizvodila preko 4.500 tona duhana i prodavala ga u našoj zemlji, a daleko više širom svijeta, čisti neto devizni prihod bio je preko tri miliona američkih dolara izvoza, a danas je ta proizvodnja pala na nivo od 500 t.

Činjenica je da i danas radimo, ali sa neizvjesnom perspektivom. Veliki je raskorak u politikama i pristupu poljoprivrednoj proizvodnji na entitetskoj razini, što umnogome usložnjava organizaciju duhanske proizvodnje na državnom nivou.

Hasan Nurkić

U posljednje vrijeme se sve više susrećemo sa reklamnim porukama o štetnosti pušenja po zdravlje ljudi. No, može li se danas svijet zamisliti bez cigarete? Teško. Uživanje duhana je postalo univerzalni svjetski fenomen. Cigareta se može naći u svakom mjestu na planeti, a u duhanskom dimu uživaju mnogi. Tradicionalno Bosanci i Hercegovci slove za strastvene pušače. Naravno, poseban užitak je domaći duhan uzgajan rukama vrijednih poljoprivrednika.

Duhanska proizvodnja u BiH je jedna od onih oblasti koje se nalaze u krajnje nepovoljnom položaju. šta bi agronomska struka trebala napraviti kako bi domaći duhan bi konkurentan na našem, ali i na inostranom tržištu, jer još nisu iskorišteni svi domaći potencijali proizvodnje?

- Agronomska struka ništa, jer naši stručnjaci u primarnoj proizvodnji i daradi duhana posjeduju dugogodišnja iskustva i znanja takve razine koju koriste i svjetske kompanije u ovoj oblasti. Mi danas koristimo u primarnoj proizvodnji kultivare koji su prilagođeni našim agroklimatskim i zemljišnim uvjetima i postizemo kvalitet proizvedene sirovine koji je interesantan za domaću i stranu fabričaku, posebno se to odnosi na robni tip „berlej“.

Zašto cjenovno nije konkurentan na domaćem i stranom tržištu je pravo pitanje, na koje se može dati odgovor, a on vjerovatno važi i za druge proizvodnje u poljoprivredi. Naime, u našoj državi nikako da birokratske strukture prihvate način rada i donošenja zakona kako se to radi u normalnim državama sa kojima se poredimo.

Kada spominjete resurse, sigurno je da oni nisu ni izbliza iskorišteni u ovoj oblasti, jer tu su veliki zemljišni potencijali, ljudski resursi, tradicija poljoprivredne proizvodnje koja bi mogla biti interesantna za domaće tržište, a u određenim okolnostima i za izvoz. Na ovaj način značajno bi

uticali na supstituciju uvoza poljoprivrednih i duhanskih preradevina i na poboljšanje platnog deficita koji stalno raste iz godine u godinu, ne tražeći od susjednih zemalja mjere reciprociteta u izvozu. Da bi ovaj resurs ubuduće više aktivirali potrebno je intenzivnije nastaviti ulaganja u navodnjavanje, uređenje zemljišta, nabavku mehanizacije i zapošljavanje mladih u ovoj djelatnosti što FMVPŠ na izvjestan način čini parcijalnim mjerama, ali nedovoljno i nekonzistentno.

Dugo vremena smo imali apsurdnu situaciju da država ni na koji način nije stimulirala otkup domaćeg duhana, a da istovremeno godinama omogućava povlašten položaj uvoznih cigareta čiji proizvođači u svojim zemljama imaju znatno bolje uslove pri nabavci duhana, ali i zaštiti od konkurencije iz uvoza. Danas imamo usvojen Zakon o duhanu. Da li je ova oblast, po Vašem mišljenju, uređena u skladu sa zahtjevima tržišta?

- Apsurdnost situacije i dalje traje u odnosu na primarnu proizvodnju duhana u našoj zemlji, pa se poticaji utvrđuju na taj način da ostaju isti, a proizvodnja pada. Normalno je zaključiti da ukoliko poticajne mjere ne daju efekte, treba vidjeti zašto i onda prilagoditi politiku poticaja ili iznaći druge načine da se ta proizvodnja održi i vrati na nivo koji je projiciran strategijom razvoja u ovoj oblasti. Pogotovu je ova proizvodnja interesantna kad se zna da se kroz duhanske preradevine plasira na našem tržištu preko 10.000 tona cigareta u koje je ugrađeno orijentaciono 8.000 tona duhana i duhanskih preradevina raznog porijekla i kvaliteta. Primarna proizvodnja duhana u BiH je pala na manje od 1.000 tona svih robnih tipova, a samim tim i proizvodnja cigareta na 4.500 t. Ovaj podatak dovoljno govori da je posljednje vrijeme za alarm i za preduzimanje pravih mijera koje bi dale efekta da se očuva ova proizvodnja u našoj zemlji, pogotovu što u njoj direktno i indirektno ostvaruje egzistenciju preko 8.000 ljudi.

Obično se kaže da ova proizvodnja nije hrana i da je ne treba poticati, te se za nju izdvaja sve manje novčanih sredstava. Međutim, u drugim zemljama

Zapadne Evrope i SAD ona se održava i potiče u smislu njenog održavanja, koristeći razne mjere koje tome doprinose. Nije tačno da su sredstva nedostatna za ove namjene u ukupnom grantu za poljoprivrednu proizvodnju kada se zna da se duhanskih preradevina uveze godišnje više nego što je domaća produkcija cigareta i to pod takvim uvjetima da domaće fabrike nemaju šanse da se nose sa takvim trgovačkim lobijem. Po toj osnovi dažbine poreza i carina akumuliraju tolika novčanih sredstava iz kojih bi se mogla poticati ne samo duhanska nego cjelokupna poljoprivredna proizvodnja. To bi indirektno uticalo na zapošljavanje, stabilnost ratarske proizvodnje, smanjenje platnog deficita i stabilnost domaće fabrikacije cigareta.

Naime, naši prijedlozi koji su išli u pravcu zaštite domaće primarne proizvodnje kroz diferenciranu akcizu na cigarete (bez obzira na to jesu li domaći ili uvozne) u kojima se nalazi domaći duhan imaju manje akcizno opterećenje od onih koje koriste isključivo uvoznu sirovinu nisu prošli, bez adekvatnog obrazloženja i ako bi prihodi od akcize bili isti ili čak nešto veći nego što su sada. Naravno, postoje i drugi modaliteti zaštite domaće proizvodnje, mogu se primijeniti u narednom periodu, ali treba volje i razumijevanja od ljudi u organima koji donose odluke.

Po tom prijedlogu obavezne bi bile i tvornice izvana da kupuju domaću sirovinu i ugrađuju u svoje proizvode kako bi ostvarili povoljniji akcizni tretman pri uvozu svojih proizvoda u BiH.

Na drugi dio pitanja koji se odnosi na uređenost tržišta mislim da sam na neki način odgovorio. Sigurno je da smo jedina zemlja u okruženju koja ima najlošije riješenu zaštitu domaće proizvodnje duhana i cigareta i da pravila igre diktiraju praktično trgovački lobiji u našoj zemlji sa velikim finansijskim učinkom na štetu proizvođača i preradaivača duhana.

Dokaz ovoj tvrdnji jeste da od tri tvornice cigareta u našoj zemlji, jedna je u bankrotu Mostar - država je vlasnik 70% kapitala, druga radi simbolično Banjaluka, a treća FDS se zbog ovakvog odnosa sve teže nosi sa konkurencijom, da apsurd bude veći država je vlasnik 40% kapitala.

Nije čudno što je maćehinski odnos državnih institucija prema proizvodnji i preradi duhana, kada kroz raspoložive mehanizme ne štite i svoj vlastiti kapital.

Osim prerade duhana, da li se „Bosanac“ bavi i nekim drugim djelatnostima?

- Ne, „Bosanac“ d.d. Orašje do sada se nije bavio drugim djelatnostima, jer su sva infrastruktura, kadrovi, iskustvo i sve ostalo usmjereni niz godina u ovu proizvodnju i tu smo lideri u našoj zemlji. Ukoliko se ne poduzmu neke mjere za spas ove

proizvodnje, ubrzo će BiH ostati bez organizatora proizvodnje duhana, a kada se to desi, onda će strane kompanije diktirati nivo cijena duhana i duhanskih prerađevina i za očekivati je da će biti na daleko višem nivou nego što je to normalno i prihvatljivo.

S obzirom na ono što se kazali, imate li optimistične planove za budućnost?

- Nema nikakvog optimizma, jer smo mi sa svoje strane već niz godina činili sve što možemo da bi održali proizvodnju na našem području, a ona je permanentno u opadanju i taj trend će se nastaviti u ovoj godini. Normalno je da će kompanija sa kapitalom kojim raspolaže, tradicijom, iskustvom i kadrovima, ako se to desi, morati ići na bubanj ili tražiti partnera da organizira drugu proizvodnju na infrastrukturu koju posjedujemo.

Vaša kompanija je član Upravnog odbora Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH. Smatrate li da privrednici dovoljno koriste mogućnosti i nadležnosti Komore, posebno kada je u pitanju promovisanje i zaštita interesa?

- Što se tiče strukovnog udruženja u okviru komorskog sistema i tu sam razočaran. Prijedloge koji su najmjerodavniji iz ove djelatnosti na drugim organima uopšte ne respektiraju, ne uvažavaju i ozbiljno mislim da je uticaj komorskog sistema i njenih članica iz bilo koje oblasti simboličan ili nikakav. Možda nisam dovoljno informiran. Ali, molim Vas da ne budem paušalan u ocjeni, istražite i recite mi koje su inicijative i od bilo kog strukovnog udruženja pri našoj komori u zadnjih sedam godina prihvaćene djelomično ili u cijelosti u resornim ministarstvima ili od Vlade FBiH.

Promovisanje interesa članica kroz susrete delegacija, izložbe i seminare je pozitivno za djelatnike i predstavnike naše komore, ali očigledno je da svi napori koji se čine ne daju željene efekte.

Bila nam je namjera da predstavimo kompaniju koja je desetljećima prisutna na privrednoj sceni BiH. Imate li još nešto reći?

- Ovo što sam rekao u kratkim crtama nije prvi put i nije samo za Glasnik. O tome sam sa mojim kolegama u branši pisao, obrazlagao, ubjeđivao sve institucije i sazive Vijeć a ministara, resornih ministara, Upravu za indirektno oporezivanje, zatim tematskim emisijama na televiziji i radiju i u dosta pisanih medija, a učinak je da organizacija kao što je naša i tvornice duhana prestaju sa radom i da se gasi primarna proizvodnja. Jedina tvornica koja radi sve teže se nosi na sopstvenom tržištu, ne znam samo koliko će još dugo i oni moći izdržati. Njihovo gašenje ili prodaja stranim partnerima je ujedno kraj za organizatore proizvodnje duhana u našoj zemlji. Pogledajte, megatrgovine kao što su Interex, Mercator, Tuš, Robot, Maksi i drugi na svojim policama imaju domaće proizvode sve pod objašnjenjem slobodne trgovine. Zar to nije apsurd da smo mi u svom „dvorištu“ u našoj zemlji stranci sa robom, manje prisutni nego roba iz cijelog svijeta na čija tržišta mi ne možemo pomisliti, a kamoli da na njima ostvarujemo robnu razmjenu.

Neprikosnovena moć na području distribucije robe i usluga

Kada se spomenu McDonald's, Sheraton, Hilton, Coca-cola, većina pomisli na zgrade, na poslove, koji pripadaju jednoj firmi, odnosno njenim vlasnicima. Ono po čemu su ove firme poznate i po čemu se razlikuju od drugih velikih kompanija jeste koncept širenja poslovne mreže i poslovanja preko poslovnih odnosa sa klijentima kroz tzv. franšizu

Bez ovog koncepta, nijedna od pomenutih korporacija ne bi bila zastupljena u gotovo svakom mjestu privredno razvijenog svijeta.

Franšiza je privilegija ili dato pravo pojedincu ili grupi koja omogućava korisniku da provodi određenu vrstu komercijalne aktivnosti. Franšiza kao legislativni koncept datira još od srednjeg vijeka, kada je vitez mogao da dobije pravo upravljanja određenim dijelom vlastinskog posjeda. Dakle, franšiza ima svoje korijene u feudalizmu, a prva komercijalna prodajna franšiza bila je **Singer Sewing Center** koju je razvio Isak Singer tokom 1858. godine.

Singer je prodao prava poslovnim ljudima na lokalnom nivou da prodaju njegove mašine i obučavaju korisnike. Prihod od licencnih prava pomogao mu je u finansiranju proizvodnje, prvenstveno zbog činjenice da se svaka franšiza sama finansirala, Singer je bio pošteđen troškova upošljavanja menadžera centara.

Sa početka 20. vijeka ovaj sistem je kopiran, a tipičan primjer tog modela jeste Coca-cola.

Danas se u savremenom svijetu pod pojmom franšiznog poslovanja podrazumijeva sistem trgovanja dobrima i/ili uslugama i/ili tehnologijom, koji se bazira na bliskoj i stalnoj saradnji samostalnih kompanija vlasnika franšize i njegovih pojedinačnih korisnika franšize, gdje vlasnik garantuje svojim korisnicima pravo i uzima na sebe obavezu da će voditi posao u skladu s konceptom franšize.

Franšiza je sistem proširenja poslovanja i distribucije proizvoda i usluga i mogućnost vođenja poslovanja pod prepoznatljivim imenom. U stvari, korisnik franšize dobiva "trgovačko odijelo", koje obuhva ne samo izgled već i svaki detalj na osnovu kojeg posluje.

Franšiza je pravni i ekonomski odnos između vlasnika (fizičkog ili pravnog lica), robnog žiga, uslužnog žiga, trgovačke marke ili reklamnog simbola i drugog subjekta koji traži pravo korištenja, te identifikacije u svom poslovanju.

Franšize postoje u različitim granama, od umjetničkih galerija do zanatskih radionica, prodavnica informatičke opreme, kozmetičarskih usluga, benzinskih pumpi i dr. Franšizni sistem poslovanja je privlačan jer olakšava početniku ulazak u posao.

Uz neizostavnu sreću i malo znanja, korisnik franšize postiže ono čemu teži svaki privrednik, a to je poslovni uspjeh.

O prihvaćenosti ovog koncepta govori podatak da u svijetu trenutno postoji više od 4.500 davalaca franšiza koji posluju na više od 600 hiljada lokacija. Svaki šest od sedam minuta negdje se u svijetu otvori nova franšiza.

U „ličnoj karti“ uspješnih svjetskih kompanija „McDonald's“, „Subway“, „Ford Motor Company“ i „Coca-Cola“ postoji zajednički atribut - one su svi franšize. Svoje ime i način rada i poslovanja ove firme su iznajmile privatnim preduzetnicima uz uslov da posluju po strogo utvrđenim pravilima.

Zbog takvog načina poslovanja danas se restorani „McDonald's“ mogu naći u svakom dijelu svijeta.

Prednosti franšiznog sistema poslovanja su:

Tuđa novčana sredstva - Kada se namjerava širiti posao uvijek je teško doći do novca. Ako ste u franšizi, tada vam potreban kapital daje primalac franšize.

Kvalifikovan i motivisan rukovodeći kadar - To je izuzetno važan dio franšiznog poslovanja. Teško je pronaći i zadržati dobre, iskusne i kvalitetne osobe, koji su neophodni za širenje poslovanja. Sa primaocima franšize imate ljude koji su dobro pripremljeni za poslovanje u sistemu franšize, jer ste ih sami pripremili, a uz to su i vrlo motivisani, jer je to njihov poslovni poduhvat.

Vrijeme - Vrijeme potrebno da se izgradi uspješan posao daje primalac franšize koji to vrijeme ulaže, na prvom mestu u svoj posao, a ujedno i u vaš.

Jednostavnost - Davalac franšize može dobro da zaradi bez da ulazi u rizik kapitala.

Efikasnost - profitabilnost - Poslovnice u franšizi su, po pravilu, bolje vođene nego poslovnice u vlasništvu kompanije, jer je u njih uloženi kapital, vrijeme, znanje, a često i cjelokupna egzistencija primaoca franšize, pa su stoga vrlo motivisani za uspjeh.

Brzo širenje - Nema boljeg i bržeg načina proširivanja poslovanja od franšize.

Velika kupovna moć - Veliki broj poslovnih jedinica u franšizi omogućuje kompaniji da kupuje za čitav sistem uz veliku uštedu za sve u lancu.

Osiguranje lokacija - Kako franšiza raste, počinje da na tržištu stvara imidž veličine i uspješnosti.

Maksimalni prihod - Franšize zarađuju na mnogo načina, kroz franšizni honorar, pristupnicu franšizne tantijeme, budžete za marketing, prodaju opreme, prodaju robe i usluga, najamnine, rabate i dr.

Mnogima je stvaranje franšize bilo temelj za njihovo bogatstvo, ali tome uvijek prethodi požrtvovan rad i veliko ulaganje energije i novca. Prvi korak je pretvaranje poslovnog koncepta u franšizni paket i razvijanje mreže primaoca.

Iako ovaj koncept ima velikih prednosti, nesumnjivo je da on sobom nosi i niz nedostataka, a to su:

Prodaja - franšiza mora biti dobro pripremljena i stručno projektovana kako bi svi od nje mogli da imaju koristi. Sve kompanije u franšizi su na početku uslovljene prodajom, što znači da primalac franšize mora imati dobar program franšiznog marketinga uz odlične prodavce.

Gubitak kontrole - naravno, vlasnik ima kontrolu nad svojom kompanijom, ali u franšiznom poslovanju primalac ima kontrolu nad svojom jedinicom i do neke granice vodi je na svoj način. Ovdje dolazi do izražaja dobro pripremljena franšiza.

Upravljanje rastom - problem koji može biti katastrofalan. Franšiza je, po svojoj prirodi, vrlo brz način širenja poslovanja, jer ima malo ograničenja koja bi uticala na taj rast. Neophodno je imati dovoljan broj zaposlenih. To je stvarni ključ uspješnog franšiznog poslovanja...

No, bez obzira na sve, ne postoji recept koji garantira poslovni uspjeh, ali postoje mogućnosti koje povećavaju šanse za uspjeh.

Usuditi se, to je cijena napretka.

Amela KEČO

BiH bez olovnog benzina

Kada je 1922. Amerikanac Thomas Midgely pronašao da se tetraetil olovo, $Pb(CH_2CH_3)_4$, može dodavati u benzin kako bi se popravio oktanski broj i dobile jeftinije mješavine benzina, to je dovelo do masovne primjene „etilnog” ili „olovnog” benzina. Nije se moglo naslutiti da će to za nekoliko decenija predstavljati problem za cijelo čovječanstvo i da će se različitim mjerama, deklaracijama, standardima nastojati „izbaciti” iz upotrebe Thomasov pronalazak.

Brzo je dokazano da je propratna pojava korištenja ovakvog goriva prekrivanje Zemlje tankim slojem olova otrovnog za živa bića. Posljedice su neslučenih razmjera. Olovo je postalo prisutno svuda u vazduhu, u vodi i u hrani. Čovjek je, dakle, nesvjesno unosio olovo u organizam u velikim količinama. Efekti trovanja u visokorazvijenim zemljama do 70-tih godina dostizali su veliki obim - niko se više nije mogao zaštititi.

Pretpostavlja se da je više od 20 posto stanovništva u razvijenim zemljama bilo u ozbiljnoj opasnosti. Trovanje ljudi je bilo evidentno. To je razlog da se početkom 70-tih godina preduzimaju mjere da se znatno smanji sadržaj olova u benzinu. Zahtjevi za smanjenje olova u benzinu vremenom su postali jedinstveno mišljenje i interes. Ovo je bilo izraženo u Evropi. Jedinstveno evropsko tržište utvrđuje visokostandardizirane norme i propise u proizvodnji i primjeni goriva, tako da regulative proizvodnje i primjene postaju diktirane ekološkim zahtjevima.

Nastojanja da se zaštiti evidentno narušena životna okolina rezultirala su da se upotreba olovnog benzina još 1986. godine zabrani u Sjedinjenim Američkim Državama, a u zemljama Evropske unije 2000. godine.

Smanjenje potrošnje olovnog benzina je nametalo potrebu da se ovaj derivat zamijeni drugim isto tako upotrebljivim i lako dostupnim.

Osavremenjavanje procesa prerade nafte dovelo je do upotrebe novih aditiva koji se danas po najnovijim tehnologijama ubacuju u benzin, koji zamjenjuju alkil-olovo. To su aromatični ugljovodonici kao benzen i njegovi derivati ili kiseonični derivati ugljovodonika kao što su alkoholi (metanol i etanol) i neki etri. Uloga ovih aditiva ostala je i dalje ista, da se popravi oktanski broj benzina i da se umanjuje eksplozivnost gorive smješe. Za razliku od olova tokom sagorijevanja novih benzina sagorijevaju i svi aditivi. Ovi novi benzini poznati pod nazivom bezolovni ili reformulisani i dalje sadrže niz toksičnih i kancerogenih supstanci.

Zato savremena automobilska industrija u izduvni sistem motora ugrađuje katalizator koji dovršava proces sagorijevanja benzina i omogućuje da se u okolinu emituju uglavnom bezopasni derivati sagorijevanja.

Olovni benzin se sada u svijetu primjenjuje još u zemljama „trećeg svijeta” Burmi, Kazahstanu, Iraku, Mijanmaru, Tadžikistanu i Sjevernoj Koreji. Bosna i Hercegovina je, pored Srbije i Makedonije, posljednja država u Evropi u kojoj je sve do ove godine bilo dozvoljeno prometovanje olovnim benzinom. Zabrana prometovanja olovnim benzinom, zaključno sa 31.12. 2009. godine, odredio je federalni Zakon o zaštiti zraka.

Prihvatajući evropske norme o korištenju olovnog benzina, BiH je učinila mali ali značajan korak, na putu ka društvu zemalja članica EU.

A. K.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o politici stranih ulaganja u BiH

Delegati Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH usvojili su u prvom čitanju Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o politici stranih ulaganja u BiH, čiji je predlagatelj Vijeće ministara BiH.

Odredbe ovog zakona pojednostavit će proceduru registracije društava s elementom stranog ulaganja u BiH, a čime bi bili kreirani uvjeti za podsticaj stranih ulaganja u našu zemlju i povoljnije investiciono okruženje.

Između ostalog, izmjenama i dopunama ovog zakona utvrđeno je da će se strano ulaganje smatrati odobrenim ukoliko nadležni organ u entitetu ne donese odluku u vezi sa zahtjevom za odobrenje stranog ulaganja u roku od 30 dana, odnosno ukoliko ne dostavi takvu odluku podnosiocu koji ispunjava zakonske uslove najdalje u roku od 60 dana od predaje zahtjeva.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o carinskoj tarifi BiH

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH je usvojio Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o carinskoj tarifi BiH.

Cilj izmjena i dopuna zakona je prilagođavanje stvarnim potrebama bh. proizvođača, tako da im se omogući uvoz repromaterijala na nivou stopa po Kombinovanoj nomenklaturi Evropske unije. Na ovaj način bh. proizvođači će biti dovedeni u ravnopravan položaj vezano za konkurentnost svojih proizvoda.

Uvođenje novih kvota uslijedilo je na osnovu iskazanih zahtjeva domaćih prerađivača mesa za dovođenje u ravnopravni položaj vezano za konkurentnost, uz propisanu obavezu otkupa od domaćih primarnih proizvođača.

Nacrt zakona o finansijskoj konsolidaciji društava sa većinskim učešćem državnog kapitala u FBiH

Vlada Federacije BiH utvrdila je i uputila u parlamentarnu proceduru Nacrt zakona o finansijskoj konsolidaciji društava sa većinskim učešćem državnog kapitala u FBiH. U skladu sa raspravom o Prednacrtu ovog zakona, obrazloženje utvrđenog Nacrta obuhvata i tabelarni pregled obaveza, potraživanja, ugovorenih i potencijalnih poslova privrednih društava u kojima ovlaštenja po osnovu državnog kapitala vrše federalna ministarstva energije rudarstva i industrije, prometa i komunikacija i poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Ovaj zakonski akt odnosi se na konsolidaciju društava sa učešćem državnog kapitala više od 50 posto u kojima ovlaštenja po osnovu državnog kapitala vrše organi FBiH, koja imaju probleme u održavanju likvidnosti. Konsolidacija je predviđena

i u jednom broju privatizovanih privrednih društava u kojim su prije izvršene privatizacije ovlaštenja po osnovu državnog kapitala vršili organi FBiH i to samo za neizmirene obaveze doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za zaposlenike, nastale do izvršene privatizacije.

Finansijska konsolidacija bi obuhvatila dugovanja po osnovu penzijsko-invalidskog, zdravstvenog i osiguranja od nezaposlenosti, poreza, komunalnih usluga i dugovanja prema dobavljačima i radnicima.

Nacrt zakona o javno-privatnom partnerstvu

Vlada FBiH je utvrdila Nacrt zakona o javno-privatnom partnerstvu (JPP) i uputila ga u parlamentarnu proceduru u redovitom postupku. Njime se uređuju: predmet, načela, način, uslovi i nadležnosti preko kojih će se ostvarivati javno-privatno partnerstvo između javnog tijela i privatnog partnera, kao i sam postupak predlaganja, odobravanja i provedbe projekata.

Cilj ovog zakonskog projekta jeste stvaranje transparentnog, nediskriminatorskog i jasnog pravnog okvira za utvrđivanje uvjeta pod kojima domaće i inozemne pravne osobe mogu investirati u izgradnju, odnosno rekonstrukciju javne infrastrukture, uključujući javne informacijsko-komunikacijske sustave i građevine od javnog interesa. Ovim bi se javnom partneru osigurali uvjeti za pružanje javnih usluga korisnicima.

Ponudena rješenja trebala bi doprinijeti stimuliranju ulaganja domaćeg i inozemnog kapitala u javni sektor radi osiguranja više razine kvalitete javnih usluga i radi ekonomskog razvitka BiH.

Javni partner dužan je poštivati načela: dugoročnosti ugovornih odnosa, zaštite javnog interesa, tržišnog natjecanja, efikasnosti, jednakog tretmana, transparentnosti, slobode ugovaranja, vraćanja izgrađenih objekata javnom partneru nakon isteka ugovora i tako dalje.

JPP je moguće ostvariti u svim oblastima zadovoljavanja javnih potreba, osobito u: energetici, rudarstvu i industriji, prometu i komunikacijama, vodoprivredi, poljoprivredi i šumarstvu, komunalnoj infrastrukturi, zdravstvu, obrazovanju, socijalnom sektoru, kulturi, zaštiti kulturno-povijesnih spomenika, sportu, turizmu i zaštiti okoliša.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak

Vlada FBiH je utvrdila i u parlamentarnu proceduru po hitnom postupku uputila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak. Inače, Zakon o porezu na dohodak donesen je u martu 2008., a njegova primjena počela je 1. januara 2009. godine.

Izmjene i dopune odnose se, uz ostalo, na: neopore-

zivi dio stipendije, nagrade učenicima i studentima, precizniji tretman donacija, usuglašavanje s drugim propisima, određivanje rokova koji se odnose na podnošenje porezne prijave, te izuzeća koja se odnose na godišnju poreznu prijavu i preplaćeni dio poreza na dohodak.

Među novinama je i ta da se neoporezivim prihodom smatraju donacije koje se odnose na zdravstvene potrebe (operativni zahvati, liječenje, nabavka lijekova i ortopedskih pomagala), pod uvjetom da to već nije plaćeno iz sredstava osnovnog, dopunskog ili privatnog zdravstvenog osiguranja.

Prijedlog zakona o dopuni Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH

Vlada FBiH je utvrdila i u parlamentarnu raspravu uputila Prijedlog zakona o dopuni Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH.

Dopuna se odnosi na dio Zakona kojim je propisan postupak donošenja planskih dokumenata za područja od značaja za FBiH, kao i postupak odobravanja građenja građevina iz nadležnosti FBiH. Naime, kako do danas nije donesen Prostorni plan područja posebnog obilježja od značaja za FBiH "Autocesta na Koridoru Vc" to ne postoji zakonska mogućnost za izdavanje urbanističke saglasnosti i odobrenja za građenje za predmetne dionice, pa je predložena dopuna prema kojoj se, do donošenja ovog plana, urbanistička saglasnost za dionice Svilaj - Odžak, Drivuša - Donja Gračanica, Vlakovo - Tarčin i Zvirovići - Bijača, izuzetno izdaje na osnovu stručne ocjene Komisije koju imenuje Parlament FBiH od predstavnika Federalnog ministarstva i po jednog predstavnika kantonalnih ministarstava prostornog uređenja odnosnih područja. Komisija stručnu ocjenu daje u skladu sa usvojenom Prostornom osnovom Prostornog plana područja posebnog obilježja od značaja za FBiH "Autocesta na Koridoru Vc".

Odluka o usvajanju Programa utroška s kriterijima raspodjele sredstava "Poticaji za poljoprivredu"

Vlada FBiH donijela je Odluku o usvajanju Programa utroška s kriterijima raspodjele sredstava "Poticaji za poljoprivredu" utvrđenih proračunom FBiH.

Riječ je o poticajnim sredstvima u ukupnom iznosu od 55.000.000 konvertibilnih maraka, od čega je najveći dio, 62,69 posto, namijenjen proizvodnji: animalnoj 28,413 miliona KM, a biljnoj 6,066 miliona KM.

Investicijama u poljoprivredi namijenjeno je 11,61 milion KM, stručnim projektima 854.000 KM, a ruralnom razvitku 5,3 miliona KM.

Odluka o transferima za veterinarstvo

Vlada FBiH je donijela Odluku kojom se usvaja Program utroška budžetskih sredstava Transfera za veterinarstvo u visini od 2,25 miliona konvertibilnih maraka.

Najviše sredstava (650 hiljada KM) predviđeno je za vakcinaciju mladih životinja, 500 hiljada KM za kompenzaciju za isključene seropozitivne životinje, 477,9 hiljada KM za određivanje statusa odraslih životinja, te 122,1 hiljadu KM za kontrolu vakcinisanih mladih životinja. Ukupno će se 450 hiljada KM utrošiti za minimalni obim veterinarskih aktivnosti u ovoj godini, od čega većina od 250 hiljada KM za nadoknadu štete za ubijene i neškodljivo uklonjene životinje u ovoj godini koje nisu obuhvaćene Programom suzbijanja i kontrole bruceloze 2010. do 2016. godine. Za edukaciju vlasnika životinja i dodatno obrazovanje doktora veterinarske medicine utrošit će se 70.000 KM.

Izgradnja elektroenergetskih objekata

S ciljem dugoročnog osiguranja električne energije Vlada FBiH je donijela Odluku kojom utvrđuje javni interes za izgradnju šest termoelektrana, 16 hidroelektrana i šest vjetroelektrana.

Riječ je o termoelektranama: Tuzla, blok 7, Kakanj, blok 8, Kakanj kombi ciklus 100 MW, RiTE Bugojno, RiTE Kongora i RiTE Banovići.

Kad su hidroelektrane u pitanju, to su: Ustikolina, Vranduk, Unac (Rmanj Manastir), Vrilo, Kablič, Kruševo sa HE Zeleni vir, Vrhpolje, Glavatičevo, Bjelimići, čaplje, Han Skela, Vinac, Babino Selo, Ugar Ušće, Vrletna Kosa, Ivik i PHE Bjelimići.

Predviđena je i gradnja vjetroelektrana: Podveležje 1 i 2, Borova glava (Livno), Mesihovina, Velika Vljajna i Poklečani.

Nosioci aktivnosti pripreme i realizacije izgradnje ovih objekata su dvije elektroprivrede, pojedinačno i zajednički za pojedine objekte, dok je nosilac aktivnosti za pripremu i izgradnju RiTE Banovići Rudnik mrkog uglja Banovići.

Odlukom je predviđeno da će način, principe i nosioce aktivnosti za pripremu i realizaciju izgradnje objekata na rijeci Ugar: HE Ugar U.šć, HE Vrletna Kosa i HE Ivik posebnim aktom dogovoriti Vlada FBiH i Vlada Srpske. Za objekte koji podliježu obavezi dodjele koncesije pristupit će se postupku dodjele, u skladu sa važećim zakonima.

Za svaki objekat pojedinačno ili jedinstveni povezani sistem koji čini veći broj objekata vršit će se odabir modela finansiranja, odnosno optimizacija finansijske konstrukcije, ovisno o vrsti i veličini objekata, mogućnostima i finansijskoj sposobnosti nosioca aktivnosti pripreme i realizacije izgradnje.

M. IDRIZOVIĆ

Indeks potrošačkih cijena za prosinac/decembar 2009.

Mjesečna inflacija u prosincu/decembru 2009. godine u BiH bila je 0,1%.

Cijene proizvoda i usluga, koje se koriste za ličnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u prosincu/decembru 2009. godine u odnosu na studeni/novembar 2009. godine, u prosjeku, su više za 0,1%.

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (po međunarodnoj klasifikaciji COICOP), u prosincu/decembru 2009. godine u odnosu na studeni/novembar 2009. godine cijene su, u prosjeku, porasle u odjeljcima Zdravstva (za 0,4%), Hrane i bezalkoholnih napitaka (za 0,3%), Namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće i Obrazovanja (za 0,2%), te Prevoza (za 0,1%).

U odjeljku Zdravstva porasle su cijene lijekova (antipiretici 2,1%, vitamini 6,4%) i drugih medicinskih proizvoda.

U odjeljku Hrane i bezalkoholnih pića, u prosjeku, su porasle cijene pojedinih vrsta mesa (teletina sa kostima i juneća jetra za 0,6%), ribe (sardine za 2,1%), sira (topljeni sir za 1,5%, tvrdokorni sir za 1,0%), masti i ulja (maslac za 9,5% i svinjska mast za 1,0%), te pojedinih vrsta voća (grožđe za 14,7%, kruške za 8,3%) i povrća (patlidžani i tikvice za 23,5%, krastavci za 19,8%, špinat 12,4%, brokoli 12,0%, krumpir za 9,2%...).

Do sniženja cijena u prosincu/decembru u odnosu na studeni/novembar 2009. godine došlo je u odjeljcima Ostala dobra i usluge (za 0,2%), Alkoholni napici i duhan, Odjeća i obuća, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti, te Rekreacija i kultura (za 0,1%).

U odjeljku Ostala dobra i usluge zabilježeno je smanjenje cijena uređaja, proizvoda i usluga za ličnu higijenu.

U ostalim odjeljcima, u prosjeku, nisu zabilježene promjene nivoa cijena.

Vanjskotrgovinska razmjena BiH

U prosincu/decembru 2009. godine ostvaren je izvoz u vrijednosti od 470 miliona KM i uvoz u vrijednosti od milijardu 115 miliona KM.

U okviru ukupno ostvarenog vanjskotrgovin-

skog promete BiH u promatranom mjesecu, pokrivenost uvoza izvozom je 42,2%.

Od 01. do 12. 2009. godine ostvaren je izvoz u vrijednosti od pet milijardi 530 miliona KM, što je za 17,6% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok je uvoz iznosio 12 milijardi 348 miliona KM, što je za 24,2% manje u odnosu na isti period prethodne godine.

U istom periodu pokrivenost uvoza izvozom iznosi 44,8%, dok je vanjskotrgovinski robni deficit bio šest milijardi 818 miliona KM. Deficit je za 28,8% manji nego u istom periodu prethodne godine. Promatrano po odsjecima SMTK klasifikacije, najveći deficit je ostvaren u odsjeku Nafta i naftni derivati u vrijednosti od milijardu 235 miliona KM, dok je najveći suficit ostvaren u odsjeku Električna energija u vrijednosti od 360 miliona KM.

Tokom prošle godine, najviše se izvozilo u Hrvatsku u vrijednosti od 944 miliona KM, što je 17,1% od ukupno ostvarenog izvoza, i Njemačku u vrijednosti od 813 miliona KM, odnosno 14,7% od ukupno ostvarenog izvoza. U istom periodu najviše se uvozilo iz Hrvatske u vrijednosti od milijardu 854 miliona KM, što je 15% od ukupno ostvarenog uvoza, i Njemačke u vrijednosti od milijardu 395 miliona KM, odnosno 11,3% od ukupno ostvarenog uvoza.

Gledano po sektorima Harmoniziranog sustava (HS), odnosno Carinske tarife BiH moguće je sljedeće: od I do XII 2009. godine najveće učešće u izvozu ostvareno je u sektoru Obični metali i proizvodi od običnih metala sa ukupnom vrijednošću od milijardu 47 miliona KM, što iznosi 18,9% od ukupnog izvoza, dok je najveće učešće u uvozu ostvareno u sektoru Mineralne tvari sa ukupnom vrijednošću od milijardu 997 miliona KM, što iznosi 16,2% od ukupnog uvoza.

Zaposlenost po područjima

U decembru/prosinu 2009. godine ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH iznosio je 426.197, što predstavlja povećanje broja zaposlenih za 0,1% u odnosu na novembar/studen 2009. godine. U odnosu na godišnji prosjek broja zaposlenih u 2008. godini došlo je do smanjenja za 1,1%.

Prosječna bruto plaća

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za decembar/prosinac 2009. godine u Federaciji BiH iznosila je 1.228,52 KM, što je nominalno više za 1,9% u odnosu na novembar/studen iste godine.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za decembar/prosinac 2009. je realno viša za 1,7% u odnosu na novembar/studen iste godine.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za decembar/prosinac 2009. viša je nominalno za 5,7%, a realno za 6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u januaru/siječnju 2010. godine niži je za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec. Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, indeks cijena kapitalnih proizvoda viši je za 0,3%, a trajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,2%. Pad indeksa cijena je registrovan kod intermedijarnih proizvoda osim energije za 0,7%, a netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,4%. U grupaciji energija indeks cijena se nije mijenjao u ovom mjesecu. Posmatrano prema područjima KD-a, pad indeksa cijena je registrovan u području Prerađivačke industrije za 0,4%, a u području Vađenja ruda i kamena za 0,3%.

U području Snabdijevanja/Opkrbe električnom energijom, gasom i vodom indeks cijena se nije mijenjao u ovom mjesecu. Posmatrano po oblastima, rast indeksa cijena je registrovan kod Proizvodnje kanc./ured.

mašina/strojeva i računara (kompjuter) za 8,3%, Proizvodnje prehrambenih proizvoda i pića za 0,7%, Proizvodnje metalnih proizvoda, osim mašina/strojeva i opreme za 0,5%, Vađenja uglja/ugljena i lignita; vađenja treseta za 0,3%, Proizvodnje namještaja, ostala prerađivačka industrija, d.n. za 0,2% i Proizvodnje celuloze, papira i proizvoda od papira za 0,1%.

Pad indeksa cijena je registrovan kod Proizvodnje koksa, derivata nafte i nuklearnog goriva za 10,5%, Proizvodnje duhanskih proizvoda za 8,6%, Vađenja ostalih ruda i kamena za 5,1%, Proizvodnje hemikalija i hemijskih proizvoda za 2,1%, Proizvodnje proizvoda od gume i plastičnih masa za 1,7%, Prerade drveta/drva i proizvoda od drveta/drva i plute osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala za 1,2% i Proizvodnje motornih vozila, prikolica i poluprikolica za 0,7%. U ostalim oblastima indeksi cijena se nisu mijenjali u ovom mjesecu. Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u januaru/siječnju 2010. viši je za 0,3% u odnosu na prosječan indeks iz 2009. godine, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine niži je za 3,5%.

Industrijska proizvodnja u padu

Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine u januaru/siječnju 2010. u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2009. manja je za 9,3%, u odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine veća je za 0,1%, dok je u odnosu na decembar/prosinac prošle godine manja za 11,8%. Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti, u januaru/siječnju 2010. godine u odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca 2009. godine, industrijska proizvodnja u području Vađenje ruda i kamena manja je za 7,7%; Prerađivačka industrija manja je za 0,5% i Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom, gasom i vodom veća je za 5,7%.

Prema glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda u januaru/siječnju 2010. u odnosu na proizvodnju iz istog perioda godinu ranije, proizvodnja bilježi povećanje energije za 1,7%, trajnih proizvoda za široku potrošnju za 46,2% i netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 1,9%, dok je zabilježeno smanjenje intermedijarnih proizvoda, osim energije za 1,1% i kapitalnih proizvoda za 45%.

Kretanje u skladu s vremenom

Rođena prije 50 godina kada su države osnivači Europske unije izišli iz desetljeća ili više tokom kojeg je nedostajalo hrane, Zajednička poljoprivredna politika (CAP) počela je subvencionirati proizvodnju osnovnih prehrambenih proizvoda u interesu samodovoljnosti

Danas CAP naglašava izravna plaćanja poljoprivrednicima kao najbolji način garancije dohotka za poljoprivredna gospodarstva, sigurnost i kvalitet hrane, te za ekološki održivu proizvodnju.

Ovaj pristup olakšava priznavanje uloge koju poljoprivrednici mogu imati u poboljšanju kvaliteta, očuvanju bioraznolikosti i tradicionalnih krajolika, te očuvanju ruralnih ekonomija. Uspostavlja se ravnoteža tako da se novac troši tamo gdje je najpotrebniji, daje potrošačima sigurnu hranu po razumnoj cijeni i vrijednost za novac za poreznog obveznika EU-a.

Promjena naglaska započela je nekoliko godina nakon što je politika samodovoljnosti za ključne prehrambene proizvode počela proizvoditi velike viškove. "Planine s govedinom i maslacem, jezera s mlijekom i vinom" sada su stvar prošlosti. CAP je nekad predstavljao gotovo 70% budžeta EU, sada iznosi manje od polovice, jer je Unija proširila druge politike i smanjila troškove CAP-a. Istovremeno, djelo-krug aktivnosti koje se financiraju iz budžeta za poljoprivredu proširio se kako bi uključio ruralni razvitak i zaštitu okoliša. Manje od 1% javne potrošnje u Uniji ide na potporu poljoprivrednicima EU.

Više pokretača promjene

Kako se poljoprivreda modernizirala, a gospodarstvo EU postalo više orijentisano na usluge, broj onih koji rade na zemlji pao je na 7% u usporedbi s više od 20% prije pola stoljeća. Iako još uvijek 10,4 milijuna ljudi radi u poljoprivredi, te se više od 40% područja EU koristi za poljoprivredu, opstanak ruralnih gospodarstava ne može se više uzimati zdravo za gotovo.

Tako je, kao dio "Agende 2000" EU, ruralni razvitak službeno postao drugi stup poljoprivredne politike EU, zajedno s poljoprivredom. Ruralnom gospodarstvu pristupa se sveobuhvatno, uzimajući u obzir to da ruralna područja pokrivaju 80% teritorija proširene Unije, te obuhvataju poljoprivredu, šumarstvo, okoliš, prirodu, diversifikaciju ruralnoga gospodarstva, ruralnu kvalitetu života, inovaciju u poljoprivredi, nove potrebe za poljoprivredne proizvode (primjerice, biogoriva i biomasu za stvaranje energije), zaštitu okoliša u ruralnim područjima, te stvaranje novih radnih mjesta.

Nedavno razmatranje zajedničke poljoprivredne politike, također, uzima u obzir nova pitanja, kao što su sigurnost hrane, te, osobito, strah da su intenzivnija poljoprivreda i stočarstvo krivi za "bolest kravljega ludila", dioksin u mlijeku, umjetne hormone u mesu i druge zdravstvene brige povezane s hranom. Higijena, kvaliteta hrane i dobrobit životinja dobivaju sve veću pozornost i financijsku podršku.

Radikalna reforma

Trenutno se provode glavne reforme koje primjenjuju načela iz Agende 2000 i koje su dogovorene sredinom 2003. godine. One predstavljaju većinu radikalnih promjena u CAP-u otkada je osnovana, 1958. godine. Subvencije za proizvodnju sve više nestaju, te se zamjenjuju direktnim plaćanjima poljoprivrednicima. Ta plaćanja su uvjetna i ovise o pridržavanju ekoloških standarda, standarda sigurnosti hrane, zdravlja životinja i biljaka, te standarda dobrobiti životinja, kao i očuvanju poljoprivredne zemlje u dobrome stanju - kako za obrađivanje tako i za očuvanje krajolika. Reforme se nastavljaju, te uključuju proizvode koji nisu bili u prvome valu 2003. godine - pamuk, hmelj, maslinovo ulje, duhan i šećer.

Sva ova promjena stoji na solidnim znanstvenim temeljima. EU financira velik broj istraživanja za održivu proizvodnju, upotrebu prirodnih resursa, te za biljne i životinjske bolesti.

Promjene u načinu kako se poljoprivreda EU-a financira se bave optužbama da CAP iskrivljuje svjetsku trgovinu (primjerice, kroz subvencije za izvoz viška prehrambenih proizvoda). Većina nedavnih reformi smanjila je oblike potpore poljoprivredi koji iskrivljuju trgovinu za 70%. One su pripremile EU za rundu "Doha" pregovora o liberalizaciji međunarodne trgovine, gdje je ponuda od EU da se potpuno uklone izvozne subvencije na stolu, no ovisi o tome da druge glavne trgovačke zemlje učine to isto. čak i bez daljnje liberalizacije, EU je već najveći svjetski izvoznik hrane i najveće tržište za prehrambene proizvode trećega svijeta.

Izazov proširenja

Reforme su pripremile CAP za proširenje EU iz maja 2004. godine, kada je 15 država članica postalo 25 država članica, a broj se poljoprivrednika u Uniji povećao za gotovo 70%. Poljoprivrednici i proizvođači hrane u novim državama članicama bili su financirani kako bi se modernizovali čak i prije proširenja. Tokom tri godine članstva, poseban paket financiranja sačinjen za potrebe tih poljoprivrednika omogućuje 5,8 milijardi eura kao pomoć za rani odlazak u mirovinu, manje privilegirana područja, zaštitu okoliša, pošumljavanje, poluseoska imanja, skupine proizvođača i pridržavanje standarda EU u vezi sa hranom, higijenom i dobrobiti životinja. Neka pravila CAP-a postupno se ukidaju kako bi se omogućilo prilagođavanje.

Rješavanje briga potrošača

EU promovira proizvodnju kvalitetnih, te međunarodno konkurentnih prehrambenih proizvoda kroz financijsku pomoć za inovacije u poljoprivredi i preradi hrane, te upotrebi dobrovoljnih oznaka o kvaliteti.

To uključuje oznake o tome kako utvrditi koji prehrambeni proizvodi dolaze u potpunosti iz jednoga područja EU-a korištenjem *know-howa*, zatim koji su dobro poznati prehrambeni proizvodi s jasnom zemljopisnom povezanošću s nekim dijelom EU, hranu proizvedenu s tradicionalnim sastojcima ili korištenjem tradicionalnih metoda i oznake za organsku hranu.

EU ne samo da ima pravila koja definišu organsku hranu nego i pravila o tome što predstavlja organsko poljoprivredno dobro. Priznajući

važnost koju potrošači sada pridaju organskoj hrani, promovira se ovaj tip poljoprivrede Akcijskim planom za organsku hranu i poljoprivredu.

Poljoprivredna politika treba pomoći u usporavanju klimatskih promjena

Članovi Odbora za poljoprivredu Europskog parlamenta zaključili su da bi poljoprivredna politika EU trebala pomoći u usporavanju klimatskih promjena, te bi u tom smislu CAP nakon 2013. trebao biti iskorišten za prijelaz prema održivoj poljoprivredi, stvarajući još više singerije između europske poljoprivrede i politike zaštite okoliša.

Nedavna revizija Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) pokazala je da sadašnja poljoprivredna politika EU ne uzima dovoljno u obzir klimatske promjene, iako je „poljoprivreda dio rješenja za borbu protiv klimatskih promjena“, rekao je 27. januara Paolo de Castro, čelnik Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Stephane le Foll, zastupnik koji stoji iza izvještaja o europskoj poljoprivredi i klimatskim promjenama, žali što se EU trenutno odvojeno bavi poljoprivredom i klimatskim promjenama, a posljedično različite direktive stvaraju velike administrativne prepreke za poljoprivrednike.

- Predlažem da koristimo poljoprivredu EU za smanjivanje korištenja energije dobivene iz fosilnih goriva, za manje ispuštanja i više hvatanja CO₂, za održivo upravljanje prirodnim resursima, kaže Le Foll i dodaje da bi budući CAP trebalo iskoristiti - da se osigura tranzicija prema održivoj poljoprivredi.

U nacrtu izvještaja koji bi trebao biti usvojen ovog proljeća kaže se da bi se „CAP trebao pretvoriti u poljoprivrednu i prehrambenu politiku i politiku zaštite okoliša“, te da se klimatskim promjenama, upravljanjem vodama, obnovljivom energijom i bioraznolikošću „treba baviti kroz sve instrumente CAP-a“.

Dok se EU priprema za veliku reviziju svoje poljoprivredne politike nakon 2013., Komisija naglašava da će poljoprivrednici morati smanjiti emisije stakleničkih plinova iz poljoprivrede za najmanje 20% do 2020., prije svega, proizvodnjom biomase i skladištenjem CO₂.

Budući CAP mogao bi uključiti neke vrste poticaja poljoprivrednicima koji su predani ciljevima poput poticanja bioraznolikosti, održive poljoprivredne prakse i smanjivanja CO₂.

Pripremila: Mira IDRIZOVIĆ
m.idrizovic@ktbih.com

- Komora Federacije BiH
- Komorska mreža
- Evropska unija
- Ponuda i podrška
- Novosti i aktuelnosti
- Glasnik KFBIH
- Publikacije
- Linkovi
- Udruženje prometrnika
naftnih derivata FBiH
- UMEI - Udruženje metalske i
elektro industrije
- Kontakti

Privredna/Gospodarska komora FBiH

Business novosti i aktuelnosti

- ŠUMARSTVO I DRVNA INDUSTRIJA U OGRONOMIM
- NA SARAJEVSKOJ BERZI OD PONEDELJKA
- GODIŠNJI IZVEŠTAJ AGENCIJE MOODY'S O BIH
- PREVENT: GODINA USPJEHA UPRKOS KRIZI
- SASE: NA DANAŠNJIEM TRGOVANJU UKUPAN
- U ZENICI U FEBRUARU REGIONALNA
- HLADNOĆA PODGRJAVAJA CIJENE NAFTI
- Održivo Upravljanje Mineralnim Sirovinama -

[ostale vijesti »](#)

- Privredna/Gospodarska komora FBiH je asocijacija konstituirana novembra 1999. godine, a nastala je kao posljedica usaglašavanja organizacije...

Članstvo u komori

Članstvo u privrednoj / gospodarskoj komori sa sobom nosi niz prednosti...

Evropska Unija

Da bi što bolje pripremila svoje članove i pomogla im da što kvalitetnije...

EU update aktuelnosti vezane za EU

- **Vijesti** Direktorata za proširenje EU od 22.
- **VJESTI DEREKTORATA 02.12.2009. GODINE**
- **OBAVIJEST O JAVNOM POZIVU**
- **NAJAVE**
- EU predlaže smanjenje emisije štetnih plinova u
- Milijuni eura za razvoj prometne infrastrukture u
- Održana promocija knjige 'Zaštita okoliša i
- **Bivše komunističke zemlje poboljšavaju se na**

[ostale EU aktuelnosti »](#)

Prijava za članove

konjsničko ime

Login

- Zaboravili ste podatke?
- Servisi za članove

- Prednosti članstva u Komori FBiH
- Izjava o pristupanju u članstvo
- Odluka o članenimama P/GKFBiH

- Institucije i tijela EU
- EU Zakonodavstvo
- EU Programi i fondovi

[ostale EU aktuelnosti »](#)